□□□□□ □□□ □□□□□□□ - □□□ □□

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
સોમ્વાર, 30 જુલાઈ 2012 00:09

આમ તે સથ્ખામણી કથ્વી □ કંઈ સાચે થેતનથી. પથ્તુઆપણે આપણો કક□કો ખથે કથ્વા ઘણી વાથ સથ્ખામણી કથી નાંખી□ છી□. તજેતથ્મં આપણા મુખ્□ચ પ□થ્ધન નથેન્□દ□થ મેદી□ તેમ્નાં હથ્ફિ કેશુભઈને ઉદ□દેશીને કહ□ચું કે બિહાથ જાતિવાદનાં થજકાથ્ણને કાથ્ણે પાછળ થહ□ચું હતુ. તે તથ્જ જ તેમ્ની પ□થ્તકિ□થ્યિા રૂપે બિહાથ્નાં મુખ્□ચ પ□થ્ધને કોમ્વાદનું થજકાથ્ણ ખેલનાથ્ને આવું કહેવાનો અધિકાથ નથી તેવું નવિેદન આપ□ચું હતુ. આમ મેદી વથ્િદ□ધનતિશિનાં આ ચુદ□ધને કાથ્ણે જ મ્ને સાતવથ્□ષ પહેલા બિહાથ વધિનસભની રૂંટણી કવથ્જે કથ્વા મટે મેં વતિવેલા ત□થ્ણ મ્હનિા કથ્ત વધુસમ્યની ચાદ સ□મ્થ્ણ પટ□ટ પથ તજી થઈ ગઇ.

મુંબ્ઈમં તે દથ્થેજ ચુપીબિહાથ્નાં લોકો વથ્િદ□ધમાં નવિેદનો સાંભ્ળું છું. ખાસ કોઈ અસથ થ્તી નથી. કાથ્ણકે બ્ધુલોકોને ભ્થ્મવા મટે તેમ્જ સત□ત મ્ળેવવા મટે જ હોય છે. તેમ છત લોકોમં વવિધિજાતમાં પૂથ્□વગ□થ્હો હોય જ છે. હું પણ □મંથી કંઇ બકાતનથી. હૈદથબદની □ક ટીવી રેનલમં કામ કથ્તે ત□ચાથે પણ બિહાથ્નાં લોકો વથ્િદ□ધ□ક અલગ પ□થ્કાથ્નાં દ□વેષની લાગણી થ્તી. તેમ્નું કાથ્ણ □ પણ હતુકે અમથી □ક મત□થ ગુજથતિ રેનલને બદ કથ્ત ત□ચાંથી પ□થ્સાથેતથ્તી લગભ્ગ તમ્મ ચુ,પી, થજસ□થન, મ્ધ□ચ પ□થ્દેશ, બિહાથ તથ્ા ઉથ્□દુ રેનલમં તમ્મ જગ□ચા□ પથ બિહાથ્થી આવેલા લોકોનો દબ્દબે હતે. અમથ ગુજથતિ□ કથ્ત આ લોકો ઘણાં જ હોંશયિાથ તમ્મ થેતે તે□ની સાથેપથ્ચિયમં આવતે તે ઘણીવાથ થ્તું કે આ લોકો આટલા બ્ધાં હોંશયિાથ છે તે પણ પ□થ્દેશ આટલો પછાતકેમ ?

□વામં ત□ચાં ૨૦૦૫ ની વધિનસભની રૂંટણી□ની જાહેથતથઈ. તેમ્ને કવથ કથ્વા મટે તમ્મ રેનલોમંથી □ક□ક થેપોથ□ટથ્ને મેકલવાનું નક□કી કથ્વામં આવ□ચું મેં પણ મથી ઉમ્દેવાથી સામ્થે જાહેથ કથી હતે. મ્ને મથ બિહાથી મત□થે□ સમ્જાવ□ચો કે શા મટે મ્થ્વા મટે જાય છે. છતં મથે તે જવું જ હતુ. ઘણાં વખતથ્ી ડેસ□ક પથ થ્હી કંટાળ□ચો હતે. થેપોટીંગ કથ્વાનો કીડો સળવળતે હતે. તેથ્ી મથે તે ત□ચાં જવું જ હતુ. ઇતિહાસ વાંચ્તે ત□ચાથે મેથ્□ચ વંશ, પાટલીપુત□થ, નાલંદા વદિ□ચાપીઠનાં વથ્□ણનો વાંચીને ત□ચાં ખથેખથ કેવી પથસિ□થ્તી છે તેજોવી હતે. વળી પેલો સવાલનો જવાબ પણ જોઈતે હતે કે શાં મટે આ પ□થ્દેશ આટલો પછાત?

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
સોમવાર, 30 જુલાઈ 2012 00:09

ટીવી જર□નાલઝિમં પ□ર્વેશ કર્વા મંગત મર ચુવા મતિ□રેને □ક વણમંગી સલાહ આપી દઉં કે જો તમ્ને અંગ□રેજીમં રિપોર□ટ લખત આવડતું નહિ હોય તે ટીવી ન□ચુઝ ચેનલમં ગુજરાતછોડીને બ્હાર જવાનું સલાહભર્□ચુ નથી. કારણકે હિન□દી ચેનલોમં આ બિહારી□ તમ્ને ફાવવા નહિ દે અને અંગ□રેજી ચેનલમં ભષાની જાણકારીનાં અભવે ખુણાંમં સડ□ચાં કર્વું પડશે.

ફરી પાછા બિહારની વાતપર આવું તે મરી બિહારનાં ચેનલ હેડ સારેસારી □ળખાણ હતે. વળી તેમ્ને ત□ચાં આવવા મર જેવા કોઈકે સામ્ેરી પ□રસ□તવ મુક□ચો હતે તેથી તેમ્ણે તરતજ પટનારી મરી નામ્ની હા પાડી દધિી. મે તે તરતજ વધિઉટ રિઝર□વેશન બિહાર જવા મટેની ટ□રેન પકડી લીધી. કારણકે જો હું મેડુ કરીશ તે અંગ□રેજીમં રિપોર□ટ લખત નથી આવડતે તેવા મુદ□દે મરી બિહારની ટકિટિ કપાઈ જવાનો મ્ને ડર હતે. હિમ્તિમ્ર□દા તે મ્દદે ખુદા. તેજ વખતે □ક રાજસ□રાનની ચેનલનો □ન□કર પણ બિહાર જવા મટે નકિળ□ચો હતે. તેમાં કેટલાંક સગાવ□હાલા□ પણ હત. તેથી બે દવિસ કર્ત વધુ લાંબ પ□ર્વાસ મટેની મરી □ક સીટની વ□ચવસ□રા થઈ ગઈ હતે.

પણ અગાઉ કહ્યિ હતું તેમ અંગ□રેજીમં રિપોર□ટ લખવાનો સવાલ તે ઉભે જ હતે. પરંતુ મર સદનસબિ તેલગું ચેનલમંથી ત□ચાં □ક આદેશ વચનાં પત□રકાર આવ□ચા હત. તેમ્ને બિહાર વધિનસભની ચૂંટણી મટે સજાનાં ભગરૂપે મેકલવામં આવ□ચા હતં તેવી તેમ્નાં મ્નોભવો હત. સ□ટુડયિો છોડીને તે□ ભગ□ચે જ બ્હાર નીકળત. મે તેમ્ની સારે સમ્જૌતે કર□ચો. હું વહેલી સવારથી બ્હાર નીકળી જતે, બપોરે પાછો આવું ત□ચારે મરી પાસે ઘણી બઇટો (નાનકડો ટીવી ઇન□ટર્વ□ચુ) હોય. હું તેમ્ને મરી કેસેટ આપતે તે□ મરી બઇટ લઇ લેત બ્દલામં મ્ને મરી □ક સ□ટોરી અંગ□રેજીમં લખી આપત. આમ અંગ□રેજીમં મર નામ્રી પણ સ□ટોરી જવા મંડી હતે. તેથી કોઇને પણ □મ ન લાગતું કે હું અહિં કંઈ કામ્નો નથી તેથી શરૂઆતમં મત□ર ૧૫ થી ૨૦ દવિસની મરી બિહાર વધિનસભની ચૂંટણી કવરેજ ચાત□ર સાડા ત□રણ મ્હનિા કર્ત વધુ સમ્ચ મટે લંબઈ ગઈ.

બિહાર વધિનસભ ચૂંટણી દરમ□ચાન મે મેટા ભગનો સમ્ચ પટના □રપોર□ટ પર જ વતિવ□ચો હતે. કેટલીક વખતસી.□મ હાઉસ (મુખ□ચ પ□ર્ધનનાં બંગલે) જતે. રાબ્ડી દેવી ભગ□ચે જ કંઇક બેલતં. અને બેલે તે પણ મ્ને કંઇ ખબ્ર નહોતે પડતે. હા ઉત□તરણનાં દવિસે તમ્મ પત□રકારેને દહીંચૂડા (પૌઆની કોઇક વાનગી) જાણે જાન જમડત હોય તેરીતે આગ□રહ કરીને ખવડાવેલા □ દ□ર્શ□ચ ચાદ છે.

મર ગુજરાતી ચેનલનાં મતિ□રેનાં મ્તેમરૂ બિહારની રપિોર્ટીંગ ખૂબ જોરદાર હતું. પણ હું તેમ્નો શ□રે્ય બિહાર ચેનલનાં ચફિ રિપોર□ટર □મ પ□રકાશ તરા મર કેમ્રામેન અશોકને આપું છું. મર બિહારીમતિ□રે□ મરૂ ધ□ચાન રાખવા મટે □મ્પ□રકાશને હૈદરાબદથી જણાવી દધિું. તેથી જેવો હું ત□ચાં પહોંચ□ચો કે તેણે તરતજ મ્ને તેમ્ની ટીમ્મં સામેલ કરી દધિે હતે. જો કે સ□ટોરીની ટેપ મરે તેમ્ને રૂપચપ આપી દેવાની. જો કે મ્ને □મં કંઈ વાંધે નહોતે. કારણકે કોણ મુખ□ચ નેત છે કોણ નથી. તેમ્ની તેવખતે મ્ને ખાસ કંઈ સમ્જ નહોતે. તેથી જે જગ□ચા□ તેમાથી પહોંચી ન શકાય. ત□ચાં મ્ને મેકલી આપતે.

મરે બીજો સારીદાર કેમ્રામેન અશોક. □રપોર□ટ પર જેવું કોઇ નેતનું હેલકિ□પ□ટરનું લેન□ડગિ થાય. તમ્મ ચેનલોનાં રિપોટર□રે ક□મેરામ□ન તેદશિામં દોટ મુકે. દરેકને પોતની ચેનલનું બુમ (લોગો વાળું મઇક) દેખાવું જ જોઇ□. વળી □ન□ગલ પણ વ□ચવસ□રીત જોઇ□. ભરે અંધધૂંધી ગાળાગાળીનો મહોલ સર□જાય. હું તે મત□ર અશોકની સૂચ્નાને અનુસરતે. □ફસિમં ભગ□ચે જ ગાળ ખાધી હશે. વળી પીટુસી (ક□મેરા સામે જોઇને રિપોર□ટર સમપન કરે તેદ□ર્શ□ચ) મટે પણ મ્ને □રપોર□ટનાં ખુણેખુણે લઈ જઇ રેજ નવાંનવાં ગતકડા કરાવવામં તેમ્ને બ્હુ મ્જા આવતે. જો કે તેમ્ની પાછળ રીજનલ ચેનલને બ્દલે કોઇ ન□શનલ ચેનલમં ક□મેરામેન તરીકેની નોકરી મળી જાય તેવી મ્હત□ત□વાકાંક□ષા પણ કામ કરતે. જો કે □વી મ્હત□ત□વાકાંક□ષા મ્ને પણ હતે. જો કે તેમાથી બ્હુ મેટી ભૂલ મરારી થઈ ગઈ હતે. તેમ્ની વાત ફરી ક□ચારેક.

બિહાર વધિનસભ ચૂંટણી કવરેજ કરનારે □ક મ્હત□ત□વનો રિપોર□ટર હું બ્ની ચૂક□ચો હતે. જો કે અગાઉ કહ્યિ તેમ મરૂ કામ તે મત□ર બઇટ લાવવા પુરતું જ મર્□ચાદતિ હતું. તેથી મેં □ક ગુજરાતી દૈનકિ મટે બિહાર વધિનસભ ચૂંટણી મટે ભૂતચિા નામે ગુજરાતીમં અહેવાલ લખવાનું કામ સામ્ેરી મંગીને લીધું. મરે અહેવાલ દરરેજ છપાતે □વું મર પેપરનો સબ□ડટિર મ્ને કહેતે. જો કે આ કામ મરે લીધ બદ મ્ને બિહારની અથ્વા તે પટનાની સમ્સ□ચાનો ધીમ્ેધીમે પરચિય આવવા મંડ્યો હતે.

શાંતરી બેસીને અહેવાલ લખી શકું તેવું કોઇ સાયબ્ર ક□ફે પણ ન મળતું. મળે તે લાઇટ ન હોય. ઇન□ટરનેટ કનેક્શન ધીમું. તેથી મે □ફસિમં બેસીને ટાઇપ કરીને ન□ચુઝપેપરમં સીધે ફેક□સ કરવાનું શરૂ કર□ચુ. તે બ્હાર ફેક□સ મશીનમં પણ ભરે ગડબ્ડ. કનેક્શન ન મળે જેવી અનેક તકલીફો. તેથી અમુક દવિસો બદ મે આ કામ મંડી વાળ□ચું હતું.

પટનામં અમ્ને □ક પ□રાઇવેટ કંપનીનો મેબઇલ સીમ્કાર□ડ આપવામં આવ□ચો હતે. જે પટનાની બ્હાર નીકળો તે બંધ રઇ જતે.

આના લેખક છે ઉમેશ દેશપાંડે
સોમવાર, 30 જુલાઇ 2012 00:09

બિ□ સ□ ન□ લનાં કાર□ ડ □ છા હોવાથી જો કોઇ રિપોર□ ટર પટનાથી ઘણો દૂર જવાનો હોય તેને જ આપવામાં આવતાં. તે પણ ઘણી મુશ□ કેલી બદ લાગતે. આ બધી પ□ રાઇવેટ કંપની□ પટનાની બહાર ટાવર કેમ નથી લગાવતી તેવો સવાલ હું અશોકને પૂછતો તો તેમને કહેતો કે પટનાની બહાર ટાવર મુકવા માટે રંગદારી (ખંડણી કે હપ□ તો) આપવી પડે. વળી અહિ□ ક કર્તા વધારે ગુંડા□ ની ટોળકી હોવાથી કંપની□ કોનેકોને હપ□ ત□ આપતી રહે. તેથી જ મોબાઇલ ટાવરો પટનાની બહાર નથી ચાલતા. મારા માટે આ તમામ વાતો નવાઇભરી હતી.
હું જ□ યારે પટના વિધાનસભા ચૂંટણીનું કવરેજ કરવા બિહાર પહોંચ□ યો ત□ યારે ૨૦૦૪ નો ડિસેમ□ બર મહિનો હતો. ટ□ રેનમાંથી તો ચારે બાજુ લીલોતરી જ દેખાતી. તેથી ફરી પાછુ પછાતકેમ તે પ□ રશ□ ન ઉકેલવાનો તો બાકી જ હતો. અમને □ ક સારી ગણાતી હોટેલમાં ઉતારો આપવામાં આવ□ યો હતો. પરંતુ ઠંડીને કારણે મારુ મગજ જાણે બહેર મારી ગયું હોય તેવો ઘાટ હતો. હ□ ટેલમાં ગાદી □ ઢીને સૂઇ જતો તો પણ ઠંડી લાગતી. આખો દિવસ જાણે ઠંડી જ હોય તેવું લાગતું. તેથી મેં □ મ્પ□ રકાશને મારી આ સમસ□ યા કહી. તેણે મને બજારમાંથી 'ઇનર' લાવવા કહ□ યું તે પહેર□ યા બાદ જાણે ચમત□ કાર થયો હોય તેમ શરીરની તમામ સિસ□ ટમ કામ કરતી થઇ ગઇ. પહેલી વખતટીવી પર આવતી પેલી જાહેરાત'ઠંડી મેં ભી ગરમી કા અહેસાસ' નો અર□ થ મને સમજાયો. ઉત□ તર ભારતમાં લોકો શા માટે ઇનર પર શર□ ટ પહેરતા હોય તેમને સમજાયું.

હૈદરાબાદમાં પણ સાયકલ રિક□ ષા□ હતી. પરંતુ હૈદરાબાદનાં જે વિસ□ તારમાં હું રહ□ યો હતો. ત□ યાં મે કદી આવી રિક□ ષા□ જોઇ નહોતી. તેથી પહેલી વહેલી સાયકલરિક□ ષાની સવારી પણ મેં પટનામાં જ કરી. શરૂઆતમાં દિવસોમાં તો સાયકલ રિક□ ષામાં બેસવું મને ઘણું વિચિત□ ર લાગતું પણ ધીરેધીરે બીજો કોઇ પર□ યાય પણ ન હોવાથી મારે પણ તે સ□ વીકારવું પડ□ યું.

દિવસભર સાયકલ રિક□ ષા ચલાવીને તે□ માત□ ર ૧૦૦ રૂપિયા કમાતા. વળી ઘણાની રિક□ ષા□ પણ ભાડાની હતી. તે□ શા માટે ગુજરાતમાં ગમે તે કામ કરવા તૈયાર થઇ જતા તે મને ધીમેધીમે સમજાતું હતું

બિહાર અને ગુજરાતને સાંકળતી કોઇ સ□ ટોરી મને મળી જાય તેની ફિરાકમાં હું રહેતો પણ ભાગ□ યે જો કોઇ સ□ ટોરી મળી હતી. □ ક વખત આપણાં શંકરસિંહ વાઘેલા□ સ□ થાપેલી રાષ□ ટ□ રીય જનતા પાર□ ટી (રાજપા) ની ટિકિટ પરથી ચૂંટાઇ આવેલા □ ક વિધાનસભ□ યની માહિતી મને મળી. કંઇક ગુજરાતકનેકશન મળશે. પરંતુ □ વું કંઇ જ ન□ હોતું. વળી તે વિધાનસભ□ યની છાપ પણ ભારે માથાભારે હતી. □ ટલું □ છું હોય તેમ તે વિધાનસભ□ ય□ □ જ દિવસોમાં નિતિશ કુમારની પાર□ ટીમાં જોડાવાની જાહેરાતકરતા મે તેમા ઇન□ ટરવ□ યુ લેવાનું માંડી વાળ□ યું હતું

(મુસ□ લીમ વોટ બેંકને આકર□ ષવા લાલું □ ગુજરાતથી બોલાવેલા ધર□ મગુરૂ□, લાલુ □ ક અભિનેતા, નક□ સલવાદી□ નાં ગામમાં, ૮૦૦ રૂપિયામાં બંદૂક, નલ મે પાની આતા હૈ, લાલુની પાછળપાછળ બાબૂરામ, બિહારના રસ□ ત□, બિહાર તથા ગુજરાતની સરખામણી કરવાની સ□ ટોરીમાં મળેલી નિષ□ ફળતા.. જેવી અનેક વાતો મારી બિહારયાત□ રાનાં પાર□ ટ ૨ માં)

- ઉમેશ દેશપાંડે {jcomments on}